

عبدالوهاب شهیدی می‌گفت: «چهل سال خانه‌شینی حق من نبود!» زمانی که به عمق ماجرا فکر کنید، حس می‌کنید ۴۰ سال اجرای نت سکوت برای مرد چیره‌دست برت‌نواز که عود را باری دیگر در ایران زنده کرد و تا لحظه آخر عاشق موسیقی بود، بسیار دردناک است و سرنجام این سکوت او را به جای رسانند که در دهه ۹۰ زندگی دیگر جسم نحیفش توان خواندن و ساز زدن نداشت.

به گزارش ایسنا، چندی پیش ساز عود به نام ایران و سوره در فهرست یونسکو ثبت جهانی شده سازی که اصالتی ایرانی دارد منتهی سال‌ها در ایران مسکوت مانده بود تا اینکه هنرمندی به نام عبدالوهاب شهیدی که دست بر قضا ساز سنتور هم می‌نواخت، با این ساز آشنا شد و باری دیگر عود را در ایران زنده کرد.

شهیدی هنرمندی است که برای همیشه نامش با عود گره خورده است. چندان به عود علاقه داشت که حتی در ۹۶ سالگی هم وقتی عودش را به او نشان می‌دادند، دست‌های رنجورش ساز را در آغوش می‌گرفت، آن را رزیایی می‌کرد و از ساززنده آن سخن می‌گفتا توان نواختن نداشت اما زخمه‌های کوچکی هم بر پیکره ساز می‌زد. وقتی هم عود نواخته می‌شد با جان دل به آن گوش می‌سپارد.

در سال ۹۷ زمانی که اهالی رسانه پای صحبت‌های او نشست‌ه بودند و هنوز عود به ثبت نرسیده بود، درباره ثبت این ساز گفته بود: «شیدم که قرار است این ساز به نام ایران ثبت جهانی شود و او دوستانه که در این باره زحمت می‌کشند تشکر می‌کنم؛ چراکه اتفاق بسیار خوبی است و هر آن چه را در راه کشورم ایران باشد و صورت بگیرد، حرفی ندارم و موافقت خود را اعلام می‌کنم.»

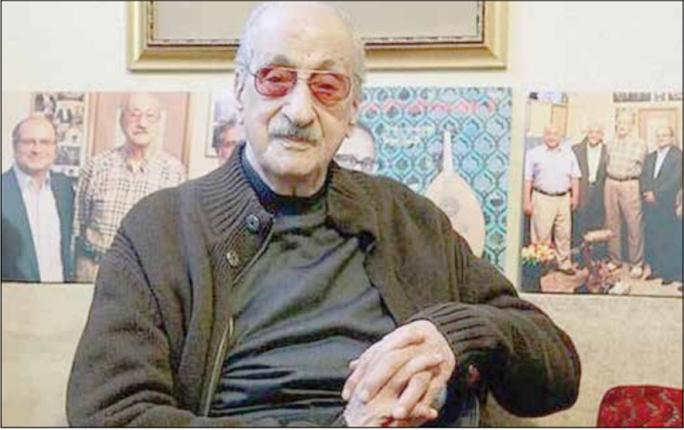
سنتور ساز اول شهیدی بود اما با صدای ساز عود از «رادبو خاورمیانه عربی» آشنا شد و خیلی تحت تأثیر این صدا قرار گرفت: «آقای بود به نام «حضوری» از یهودیان عراق و از ترس آنکه به اسرائیل نبرندش، از بصره به ایران آمده بود. وقتی به جامعه بارید آمد، آقای مهرتاش او را استفاده کرد. او استاد قانون بود ولی در نوازندگی عود هم تبحر داشت. به طور اتفاقی با ایشان برخورد کردم و برابم یک عود آورد و طرز کوک‌کردن و انگشت‌گذاری را به من یاد داد. چون با تار آشنایی داشتم خیلی زود با عود ارتباط برقرار کردم.»

همچنین در مصاحبه‌هایش می‌گفت تنها کاری که او روی عود کرد این بود که آن را از فراموشی بیرون آورد و عودی که امروز نواخته می‌شود اثر زحمت او است. شهیدی سبک نواختن تار را روی عود پیاده کرد.

این هنرمند سال‌ها پیش طی مصاحبه‌ای تصویری درباره معرفی ساز عود با سبک ایرانی به ایرانیان گفته بود: «نام اصلی عود بربط است و برای دوره ساسانیان است که رواج کامل داشته است. بعد از حمله عراق اساتید ایرانی مانند ابراهیم موصلی با اسحاق موصلی که بربط نواز معروف بودند این فن را باخودشان به دربار خلفای

برای عبدالوهاب شهیدی و به مناسبت ثبت جهانی «عود»

هنرمندی که بار دیگر به عود، فارسی آموخت

عربستان برندن. قاعدتا زمانی که مدت زیادی در جایی بمانی لچه تغییر می‌کند؛ بنابراین این ساز کم کم یک حالت عربی پیدا کرد. مانند برخی از هموطنانم که سال‌ها است از ایران رفته‌اند و فارسی را فراموش کرده‌اند. ولی به هر حال این ساز را که فارسی یادش رفته بود، برگرداندم و فارسی را یادش دادیم. اکنون فارسی حرف می‌زند و هرچه هم که با او فارسی حرف بزی جواب می‌دهد.»

شهیدی سنتور، قانون و تار هم نواخته بود ولی می‌گفت بیشتر عاشق عود بود و به همین ترتیب تمام وقتش را صرف این کار کرد.

اتفاقی زمانی که نام شهیدی می‌آید او را با دو شاخصه خوانندگی و نوازندگی عود می‌شناسند؛ خودش درباره این ویژگی‌اش می‌گفت: «زمانی که انسان زحمت زیاد بکشد همه کار می‌تواند انجام دهد.»

البته عودنوازی عبدالوهاب شهیدی بنا بر گفته خودش، برای همراهی کردن آوازش بود و به همین دلیل است که شوبه نوازندگی او پیچیده نیست و از این حیث نمی‌توان او را جزو نوازندگان پرتکنیک این ساز محسوب کرد، اما بدون شک از جمله پرکارترین نوازندگان معاصر موسیقی ایرانی است.

شهیدی سال‌ها به عنوان هنرپیشه تئاتر فعالیت کرده بود؛ ویژگی که شاید کمتر درباره آن بدانیم. خودش می‌گفت: «هن از سال ۱۳۲۲ رسماً برای آموزش موسیقی به

کلاس استاد اسماعیل مهرتاش در جامعه بارید رتم که ایشان هم استاد تئاتر بودند و هم موسیقی. اصل شرکت در کلاس برای فراگیری موسیقی بود ولی بعداً عاشق تئاتر شدم و از سال ۲۲ تا ۲۹ بازیگر تئاتر بودم. ولی بعد از ۳۹ به طرف رادبو کشیده شدم. از استاد اجازه گرفتم و ایشان هم به من گفتند: «بین جنتت بعد از ۲۰ سال پر هست» می‌گفتند: «شما باید تحقیق کنید.» گفتند: «بد نیست.» شهیدی می‌گفت در جشن هنر برنامه‌ها به

می‌دهم. بعضی‌هایش خوب است نمی‌توان منکرش شد. صداها خوب است اما بیراهه می‌روند. هر چیزی قالبی دارد. قالب‌ریزی است. باید ردیف‌ها را خواند. می‌توان ردیف درست کرد. اگر به موسیقی وارد شدی می‌توانی ردیف بسازی. باید با موسیقی کار کرد و آن را نگه داشت تا وحشی نشود. در موسیقی «هن» نداریم، «ما» هستیم.»

اما شهیدی می‌گفت که در موسیقی دنباله‌روی کسی نبوده است.

«اوایل کارم تقریباً کارهای مرحوم ادیب خوانساری و آق‌ای حاج را دنبال می‌کردم و بعد کلاس که تمام شد استاد مهرتاش گفتند هر خواننده‌ای باید سبکی برای خودش دست و پا کند. از سبک کسی تقلید نکنید. هر قدر شما خوب اجرا کنید تازه به شما خواهند گفت که آقا مانند ادیب خواند. مثل خودت باش. این شد که من هم از آن موقع برای خودم راه دیگری پیش گرفتم و آن راه را هم ادامه می‌دهم. تنوع در خوانندگی و نوازندگی، موسیقی تنوع می‌خواهد، پرش می‌خواهد و آزادی.»

البته شهیدی بعدا هم به روایت دیگری درباره پیدا کردن فرم خواندن خود گفته است: «هن از صدای ادیب خوانساری خوشم می‌آمد. هر وقت به خواندن باز می‌کردم، ادب می‌شدا مهرتاش به من گفت «آقا خودت باش! همه این‌ها را پاک کن» من همه چیزهایی را که در عرض ۲۰ سال اندوخته بودم، پاک کردم. خودم شدم. خودم را پیدا کردم و فهمیدم فرم کار من این است. بهترین ملودی‌ها در موسیقی محلی ما است باید برگردند و استفاده کنند.» شهیدی معتقد بود که موسیقی همچون رودخانه‌ای است که همیشه جریان خواهد داشت. او می‌گفت که شاید این رودخانه گاهی طغیان کند و گاهی کم آب شود ولی هیچگاه متوقف نخواهد شد.

«هردم هیچوقت موسیقی خود را فراموش نمی‌کنند. وظیفه خانواده‌هاست که برای فرزندان خود از کودکی نوارهای اصیل را بگذارند که وارد خون و رگ آنها شود. اینها می‌توانند از مضرب‌های پلاستیکی استفاده نمی‌کنند، نمی‌فهمند. باید آنها را آشنا کرد. موسیقی ایران هم یکنواخت نیست و غم ندارد. اینکه می‌گویند غم دارد من تعجب می‌کنم. اگر یک کاری شعر و آواز خوبی داشته باشد و اشک را در باوردم غم نیست شوق است.» شهیدی می‌گفت جزو هنرمندانی است که بالاترین میزان همکاری با گلپا را داشته است، طی آن گفت‌وگوی تصویری درباره او امر گفته است: «من زیاد راضی نبودم در رادیو کار کنم. به هر جهت منزل یکی از دوستان بودیم. ایشان برنامه‌ای ضبط کرد و دو روز بعدش تلفن کرد که «باشو بیا اینجا کارت دارم.» یک آقای اصفهانی آمده برنامه «گلپا» دارد می‌خواند بیا گوش کن بین می‌شناسی؟ بعد آواز شروع شد و گفتم این منم. که گفت نوار آن شب را بردم آدم آقای پیرنیا بازسازی کرده الان دارم آن را پخش می‌کنم و از فردا بیا برویم رادیو. از آن زمان به برنامه گلپا رفتم.»

نصرالله مدقالجی پس از عمل جراحی قلب:

اگر بتوانم به دوبله برمی‌گردم

تا آن شاه‌الله بتوانم بهبودی کالمم را به دست بیاورم، از شما هم تشکر می‌کنم که به یادم هستید. این هنرمند درباره بازگشتش به عرصه دوبله و ادامه کار هم عنوان کرد: فعلاً دوران نقاهتم را می‌گذرانم. ان شاه‌الله اگر به آن درجه از بهبودی برسم که بتوانم کار کنم، حتماً به دوبله بازخواهم گشت. به امید یاری خداوند این روزها سپری می‌شود. این مردم پیشکسوت در پایان برای این روزهای کردم سرزرمینش آرزوی خوبی و سلامتی می‌کنم. به دلایل سرماخوردگی‌های فصلی و ویروس آنفولانزا، پزشکم تاکید فراوان کرده که خیلی مراقب باشم و ترجیحاً ملاقاتی نداشته باشم ماه امسال از ناحیه درچهٔ آئورت قلب تحت

دوبله در گفت و گوی کوتاهی با ایسنا حال این روزهایش را مساعد توصیف کرد و گفت: حدود ۴۰ روز از عمل جراحی قلبم می‌گذرد و الحمدالله نسبت به گذشته خیلی بهترم. این روزها بیشتر در منزل کتاب می‌خوانم. گاهی اوقات هم برخی دوستان لطف می‌کنند و به دیدنم می‌آیند اما به دلیل اینکه ممنوع العلاقات هستم همه دوستان نمی‌توانند به دیدنم بیایند اما اقاماً به من محبت دارند و من از همه تشکر می‌کنم. مدقالجی توضیح داد: به دلیل سرماخوردگی‌های فصلی و ویروس آنفولانزا، پزشکم تاکید فراوان کرده که خیلی مراقب باشم و ترجیحاً ملاقاتی نداشته باشم

نگاه

پاسخ مورخان فرانسوی و ایرانی به ادعاهای آنری لوی پیرامون نام ایران

آیا رضاشاه نام پرشیا را به خاطر نازی‌ها به «ایران» تغییر داد؟

باورنکردنی روبرو هستیم... پرشیا مترادف با شعر و ادبیات، سفالگری، دست‌آورد‌های هنری شگفت‌انگیز و بسیاری چیزهای دیگر است؛ پرشیا، یک تمدن بزرگ است؛ صاحب تمدن هخامنشی است. [اما] پرشیا در آن زمان، حکومت رضاشاه[ا] تصمیم گرفت که، به منظور اتحاد با آلمان نازی، پیشینه خود را کنار بگذارد!*

چک‌نیوز برای راستی‌آزمایی اظهارات آنری لوی (که منشأ آن کردستان اعراف اعلام شده و به گفته وی هرگز در جای دیگری با این مطلب برخورد نکرده است)، با چند پژوهشگر از بخش «جهان‌های ایرانی و هندی»وابسته به مرکز ملی تحقیقات علمی فرانسه، دانشگاه سوربن جدید، مدرسه مطالعات عالی و موسسه ملی زبان‌ها و تمدن‌های شرق تماس گرفت. ما امکان دسترسی به تاریخ‌پژوهان یان ریشار، فلورانس لوی، دنی ارمان و همچنین جغرافیدان برنار اوراک پیدا کردیم. برای همه آن‌ها، روایت برنار آنری لسوی در کتاب ۲ تلوژیون فرانسه، داتر بر وجود یک دستورالعمل از طرف آلمان نازی، مایه شگفتی، و حتی تمسخر بود. فلورانس لوی، تاریخدان، از طریق ایمیل چنین پاسخ داد:

«نام ایران بسیار کهن است. در قرن نوزدهم، همزمان با ازسرگیری روابط فرانسه و ایران و گشایش نمایندگی‌های طرفین در تهران و پاریس (در دهه ۱۸۵۰) ایرانیان در سربرج مکاتبات رسمی دیپلماتیک به زبان فارسی از اصطلاح «سفرات ایران - و نه پرشیا - در پاریس» استفاده می‌کردند؛ اما در ترجمه فرانسوی، از لفظ «پرس» استفاده شد. غربی‌ها بسا عنایت به پاریس داریوش یا دیگر صفحات گذشته این سرزمین، آن را پرشیا/ پرس می‌نامیدند. اصطلاح ایران به سرزمین باستانی آریایی‌ها اشاره دارد که لزوماً با آریایی‌های مدن نظر [آرتورا گوبینو یا نازی‌ها] مرتبط نیست. رضاشاه در سال ۱۹۲۵ استفاده از اصطلاح ایران را برای بیگانگان [اجباری کرد».

به همین ترتیب، تاریخدان دنی ارمان به ما توضیح داد که اگرچه تغییر نام به سال ۱۹۲۵ برمی‌گردد اما

اخبار کوتاه

حمید پورآذری و سهیلا گلستانی آزاد شدند

حمید پورآذری، سهیلا گلستانی و فاتره آیین، از هنرمندان تئاتر، آزاد شدند. محمد زمان وفاجویی، فعال تئاتری و از دوستان حمید پورآذری این خبسر را تأیید کرد. او درباره وضعیت این دو هنرمند به ایسنا گفت: هر سه هنرمند یکشنبه ۲۰ آذر ماه، به طور همزمان با قید وثیقه آزاد شدند. خبر بازداشت حمید پورآذری، کارگردان و مدرس تئاتر و سهیلا گلستانی بازیگر تئاتر، سینما و تلویزیون حدود ۱۰ روز پیش منتشر شد. فاتره آیین، دیگر فعال تئاتر نیز همزمان با آنان، عصر یکشنبه ۲۰ آذر ماه آزاد شد.

«محمود میرزایی» آزاد شد

محمود میرزایی – نوازنده پیانو و آهنگساز – که چندی پیش در بی وقایع اخیر بازداشت شده بود، یکشنبه – ۲۰ آذر ماه – بنابر آنچه خانه موسیقی در فضای مجازی اعلام کرد، به قید وثیقه آزاد شد. به گزارش ایسنا، محمود میرزایی، آهنگساز، تنظیم‌کننده و نوازنده پیانو، موسیقی را از ۱۲ سالگی آغاز کرد. خبر بازداشت وی اوایل این ماه امسال منتشر شده بود.

یک نوازنده پیشکسوت ویلنسل در گذشت

داود جعفری امید، موسیقیدان و نوازنده پیشکسوت ویلنسل، ۲۰ آذرماه ۱۴۰۱ درگذشت. به گزارش ایسنا، علی جعفری پویان – نوازنده ویولن – خبر درگذشت داود جعفری امید کرد. در فضای مجازی، اعلام کرد: زنده‌یاد داود جعفری امید در سال ۱۳۰۸ در تهران متولد شد. پس از پایان تحصیلات ابتدایی وارد دبیرستان رازی شد اما در سال دوم دبیرستان، با تشویق علی‌محمد خادم میناق که از دوستان پدرش بود به هنرستان عالی موسیقی راه یافت. مدیریت هنرستان را در آن زمان پرویز محمود و معاونت آن را روبیک گریگوریان بر عهده داشتند. او در هنرستان موسیقی ساز ویلنسل را برگزید و نوازندگی این ساز را تحت نظر «میس خوستیاف» آموخت. از دیگر استادان او در هنرستان موسیقی می‌توان به سورن آراکلیان اشاره نمود.این هنرمند سال‌ها به آموزش ویلنسل مشغول بود. از جمله شاگردان او می‌توان به حمید کارزایی، محسن تومسرکائی، مجید اسماعیلی، مهسا قاسمی، نسیم سعید، ژانیز زریخشی، آنکیودا دارش و نرسی جعفری امید اشاره کرد. در بهمن ۱۳۹۵ در دومین آیین سیال نواز موسیقی ایران از مقام هنری داود جعفری امید تجلیل به عمل آمد. از جمله فعالیت‌های هنری زنده‌یاد داود جعفری امید می‌توان به مولد زیر اشاره کرد: فرماندهی موزیک تیپ رشت، همکاری با وزارت فرهنگ و هنر، همکاری با ارکستر سمفونیک تهران، همکاری با ارکسترهای مختلف رادیو، تدریس در هنرستان عالی موسیقی، تدریس در هنرستان موسیقی ملی، دولتی جشنواره ملی موسیقی جوان

جشنواره ادبی هنری «عکس نگار»

برگزیدگان خود را شناخت

برگزیدگان نخستین جشنواره ادبی و هنری «عکس نگار» از سوی مدیریت آفرینش‌های ادبی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان معرفی شدند. به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل کانون، تعداد کل شرکت‌کنندگان در بخش ادبی ۲۶۶ نفر و تعداد کل آثار رسیده به دبیرخانه جشنواره ۴۸۸ اثر، تعداد کل شرکت‌کنندگان در بخش هنری ۳۴۷ نفر و تعداد کل آثار رسیده ۹۷۰ اثر و تعداد کل شرکت‌کنندگان در بخش آزاد ۱۸ نفر و تعداد کل آثار رسیده ۴۵ اثر بود. در مجموع تعداد ۱۵۰۳ اثر از ۶۳۱ شرکت‌کننده به دبیرخانه مسابقه رسید، که همگی در دو مرحله وارد چرخه داوری شدند. هیأت داوران این رویداد ادبی و هنری در بخش برگزیدگان ادبی در گروه سنی بالای ۱۲ سال سه نفر، بالای ۱۵ سال چهار نفر، ۱۹ تا ۲۲ سال یک نفر، بزرگسال (مربیان و کارشناسان) دو نفر را به عنوان برگزیده اعلام کرد. در همین بخش در گروه سنی بالای ۱۲ سال سه نفر، بالای ۱۵ سال سه نفر، ۱۹ تا ۲۲ سال دو نفر و بزرگسال دو نفر شایسته تقدیر شدند. اعضای داوری همچنین در بخش هنری در گروه سنی بالای ۱۵ سال سه نفر، ۱۹ تا ۲۲ سال سه نفر و بزرگسال سه نفر را به عنوان برگزیده معرفی کرد و در همین بخش در گروه سنی بالای ۱۲ سال سه نفر، بالای ۱۵ سال دو نفر، ۱۹ تا ۲۲ سال دو نفر و بزرگسال سه نفر، شایسته تقدیر شدند. هیأت داوران نخستین جشنواره ادبی هنری «عکس نگار» در بخش شرکت‌کنندگان آزاد، هیچ اثری را شایسته کسب رتبه برگزیده یا شایسته تقدیر ندانست. بر همین اساس، مامک یحیی‌پور، هما اجتهادی و حسین تولایی داوری هیأت داوران کشوری این جشنواره آثار را در دو مرحله بررسی کردند. در برگزیدگان و شایستگان تقدیر، با ارسال هدایا و لوح سپاس، قدرانی خواهد شد و آثار در بخش نمایشگاه مجازی سایت KPfir به نمایش درخواهد آمد و در صورت مساعد بودن شرایط، این آثار در نگارخانه «افتاب» مرکز آفرینش‌های فرهنگی هنری کانون واقع در خیابان حجاب به شکل حضوری در معرض دید علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت. نخستین جشنواره ادبی و هنری «عکس نگار» با هدف ایجاد بستری مناسب برای برقراری ارتباط متقابل عکاسی و ادبیات، توجه دادن مخاطبان به بهره‌گیری از هنر عکاسی برای خلق آثار ادبی و تشویق اعضای انجمن عکاسی به مطالعه و پرورش نگاه خلاق و جستجوگر آنها در تابستان ۱۴۰۱ برگزار شد.

آغاز نوزدهمین فصل کاوش در شهر سوخته از ماه دیگر

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی سیستان و بلوچستان از آغاز نوزدهمین فصل کاوش در شهر سوخته خبر داد و از استقبال سفارش‌دهندگان از سوزندوزی و خامه دوزی سخن گفت. به گزارش خبرنگار ایلنا، علیرضا جلال‌زایی (مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی سیستان و بلوچستان) با اشاره به آمادگی استان برای سفرهای نوروز ۱۴۰۲ گفت: امروز نشست ستاد اجرایی هماهنگی خدمات سفر با حضور همه اعضا و به ریاست استاندارد برگزار خواهد شد تا شرایط را برای حضور مسافران نوروزی تسهیل کنیم. در این میان با توجه به شرایط مطلوب آب و هوایی با رشد گردشگری روبه رو بودیم که نوید دهنده دوران خوبی برای گردشگری در دوران پسا کروناست. او با تاکید برآنکه اتفاقات اخیر سیستان و بلوچستان تاثیر چندانی در حوزه گردشگری و سفر به این استان نداشته، گفت: مردم می‌دانند که این افراد یک عده تشخیص درستی نسبت به شرایط روز ندارند. مردم ما نیز نسبت به این موضوع آگاه هستند. از این رو این اتفاقات تأثیری در حوزه گردشگری استان نداشته است. جلال‌زایی درخصوص وضعیت کاوش در محوطه‌های باستانی استان نیز گفت: تیم باستان‌شناسی در شهر سوخته مستقر شده و نوزدهمین فصل کاوش نیز تا یک ماه آینده آغاز خواهد شد. این فصل از کاوش با سرپرستی منصور سعید سجادی انجام خواهد شد و هماهنگی‌های لازم برای حضور تیم ایتالیایی نیز انجام شده.

مرمت در سایر محوطه‌ها نیز منوط به دریافت مجوز است. مرمت قلعه‌ها و بناهای تاریخی نیز مرتب مرمت می‌شوند.مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی سیستان و بلوچستان همچنین از خوب بودن وضعیت صنایع دستی در استان خبر داد و گفت: حضور در نمایشگاه‌های خارجی از جمله پرتغال و ژاپن و همچنین حضور در قطر تاثیر بسزایی در معرفی صنایع دستی سیستان و بلوچستان داشت. او درخصوص ارائه تسهیلات به فعالان صنایع دستی نیز گفت: حدود ۱۴۰ میلیارد تومان از بند (ب) تبصره ۱۶ مصوب شده است که کارگاه‌های تولیدی، تولیدی‌های افرادی و افرادی که مجوزهای لازم را برای تولید صنایع دستی دارند پرداخت شود. این تسهیلات با نرخ سود ۴ درصد است.